

УДК 811.111'276.6:636:81'37

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5\(47\)-700-707](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5(47)-700-707)

Вискушенко Світлана Андріївна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології та перекладу, Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0003-1557-1984>

КОНЦЕПТ ANIMAL (ТВАРИНА) ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗНАННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФАХОВІЙ МОВІ ТВАРИННИЦТВА

Анотація. У статті досліджено концепт ANIMAL (ТВАРИНА) як репрезентант професійного знання в англійській фаховій мові тваринництва. Актуальність дослідження зумовлена посиленням уваги сучасного термінознавства до лінгвокогнітивних аспектів функціонування галузевих терміносистем, а також необхідністю подальшого вивчення концепту як базової ментальної одиниці професійної картини світу. У роботі акцентовано увагу на тому, що концепт виступає не лише засобом категоризації та осмислення дійсності, а й інструментом структурування, збереження та передачі фахового знання. Проаналізовано основні теоретичні підходи до трактування поняття «концепт» у сучасній когнітивній лінгвістиці, термінознавстві та теорії фахових мов. Було визначено, що в межах фахової мови концепт характеризується високим рівнем системності, точності, логічної впорядкованості та значною мірою позбавлений емоційно-експресивної конотації. Особливу увагу приділено структурній організації концепту, який розглядається як багатовимірне ментальне утворення, що включає ядро, приядерну зону та периферію. Встановлено, що концепт ANIMAL є одним із центральних концептів англійської фахової мови тваринництва та формує основу професійного знання цієї галузі. На основі аналізу етимологічних, лексикографічних і фахових джерел визначено основні ядерні ознаки концепту. Простежено зв'язок між загальноживаним і термінологічним значенням лексеми animal, а також виявлено особливості її функціонування в англійській фаховій мові тваринництва. Доведено, що термін animal у професійному дискурсі набуває точнішого значення, втрачаючи при цьому стилістично марковану периферію, характерну для загальноживаної мови. Окрему увагу було приділено аналізу мовної репрезентації концепту ANIMAL у термінологічних одиницях галузі. У результаті дослідження зроблено

висновок, що концепт ANIMAL виступає не лише центральною термінологічною одиницею, а й когнітивною основою професійної картини світу фахівців галузі тваринництва. Отримані результати підтверджують важливість концептуального підходу для вивчення сучасних галузевих терміносистем і механізмів формування професійного знання.

Ключові слова: концепт, термінознавство, фахова мова, професійне знання, англійська фахова мова тваринництва, терміносистема, лексема, фахова комунікація, мовна репрезентація, концепт ANIMAL (ТВАРИНА).

Vyskushenko Svitlana Andriivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of English Philology and Translation, Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0003-1557-1984>

THE CONCEPT ANIMAL AS A REPRESENTATIVE OF PROFESSIONAL KNOWLEDGE IN THE ENGLISH SPECIALIZED LANGUAGE OF ANIMAL HUSBANDRY

Abstract. The article deals with the concept ANIMAL as a representative of professional knowledge within the English specialized language of animal husbandry. The relevance of the research is determined by the growing attention of modern terminology studies to the linguo-cognitive aspects of the functioning of specialized terminological systems, as well as by the necessity for further investigation of the concept as a basic mental unit of the professional worldview. The study emphasizes that the concept functions not only as a means of categorizing and interpreting reality, but also as an instrument for structuring, preserving, and transmitting specialized knowledge. The main theoretical approaches to the interpretation of the notion “concept” in modern cognitive linguistics, terminology studies, and the theory of specialized languages are analyzed. It has been determined that within a specialized language the concept is characterized by a high degree of systemacity, precision, logical organization, and is largely devoid of emotional and expressive connotations. Particular attention is paid to the structural organization of the concept, which is viewed as a multidimensional mental formation consisting of a core, near-core zone, and periphery. The study establishes that the concept ANIMAL is one of the central concepts within the English specialized language of animal husbandry and forms the basis of professional knowledge in this field. On the basis of the analysis of etymological, lexicographic, and specialized sources, the main core features of the concept have been identified. The relationship between the common-language and terminological meanings of the lexeme animal has been traced, and the

peculiarities of its functioning in the English specialized language of animal husbandry have been revealed. It has been proved that in professional discourse the term animal acquires a more precise meaning while losing the stylistically marked periphery characteristic of common-language usage. Special attention has also been paid to the analysis of the linguistic representation of the concept ANIMAL in the terminological units of the field. As a result of the research, it has been concluded that the concept ANIMAL functions not only as a central terminological unit, but also as the cognitive basis of the professional worldview of specialists in the field of animal husbandry. The obtained results confirm the importance of the conceptual approach for the study of modern specialized terminological systems and the mechanisms of professional knowledge formation.

Keywords: concept, terminology studies, specialized language, professional knowledge, the English specialized language of animal husbandry, terminological system, lexeme, professional communication, linguistic representation, the concept ANIMAL.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку термінознавства характеризується посиленням уваги до лінгвокогнітивних аспектів функціонування терміносистем різних галузей знань. У центрі таких досліджень перебуває концепт як базова одиниця репрезентації професійного знання, що забезпечує осмислення, структурування та вербалізацію професійного досвіду. Саме через концепти формується фахова картина світу, у рамках якої відображаються результати наукової діяльності, фахової комунікації та когнітивної інтерпретації дійсності. Попри значну кількість наукових праць, присвячених проблемам когнітивної лінгвістики, поняття «концепт» і досі не має однозначного трактування. У сучасному мовознавстві воно розглядається з різних позицій: культурологічної, лінгвокультурологічної, логічної, семантико-когнітивної, філософсько-семіотичної та термінознавчої. Така багатовекторність підходів свідчить не лише про складність самого феномену, а й про його міждисциплінарний характер. Особливої актуальності набуває дослідження концепту в межах термінознавства та теорії фахових мов, де він виступає не лише ментальною одиницею, а й засобом категоризації професійного знання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження сутності концепту, його структури та особливостей мовної репрезентації зробили такі науковці, як А. Д. Белова, В. Л. Іващенко, Л. П. Науменко та інші. У працях дослідників концепт розглядається як базова одиниця мисленнєвого коду людини, носій структурованого знання та складник концептуальної картини світу. Водночас низка питань,

пов'язаних зі специфікою функціонування концептів у межах фахових мов, зокрема в англійській фаховій мові тваринництва, потребує подальшого вивчення.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні специфіки концепту ANIMAL (ТВАРИНА) як репрезентанта професійного знання в англійській фаховій мові тваринництва, а також у визначенні особливостей його мовної репрезентації та функціонування в галузевій терміносистемі.

Поставлена мета вимагає розв'язання таких головних **завдань**: 1) уточнити теоретичні засади поняття «концепт» у межах сучасного термінознавства та теорії фахових мов; 2) охарактеризувати основні структурні та семантичні особливості фахового концепту; 3) проаналізувати етимологічні та дефініційні характеристики лексеми *animal* у фахових лексикографічних джерелах; 4) визначити ядерні семантичні ознаки концепту ANIMAL в англійській фаховій мові тваринництва; 5) дослідити специфіку вербалізації концепту ANIMAL у термінологічних одиницях галузі; 6) простежити взаємозв'язок між загальноновживаним і термінологічним значенням лексеми *animal*; 7) з'ясувати роль концепту ANIMAL у формуванні професійної картини світу фахівців галузі тваринництва.

Виклад основного матеріалу. Англійська фахова мова тваринництва є продуктивним матеріалом для вивчення концептуальної організації галузевої терміносистеми, оскільки відображає специфіку професійного мислення, наукового опису та практичного функціонування цієї сільськогосподарської сфери. Одним із центральних концептів цієї фахової мови є концепт ANIMAL (ТВАРИНА), який репрезентує базове поняття галузі та виступає основою формування значної кількості термінологічних одиниць. Його дослідження дозволяє простежити взаємозв'язок між загальноновживаним і термінологічним значенням, виявити особливості поняттєвої структури та специфіку мовної репрезентації у вузькофаховому дискурсі. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю подальшого уточнення теоретичних засад поняття «концепт» у межах сучасного термінознавства, а також потребою комплексного аналізу галузевих концептів як носіїв фахового знання. Вивчення концепту ANIMAL сприяє глибшому розумінню механізмів формування терміносистеми англійської фахової мови тваринництва та дозволяє окреслити специфіку концептуалізації професійної картини світу в аграрній сфері.

У сучасному термінознавстві поняття «концепт» посідає центральне місце, оскільки саме через нього здійснюється осмислення, систематизація та вербалізація галузевого знання. Концепт розглядається як базова ментальна одиниця, що відображає результати пізнавальної діяльності людини та фіксує професійний досвід певної наукової спільноти.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених цій проблематиці, у сучасній лінгвістиці не існує єдиного загальноприйнятого визначення поняття «концепт», що пояснюється багатогранністю самого явища та різними підходами до його інтерпретації. У когнітивній лінгвістиці концепт визначають як дискретне ментальне утворення, що є базовою одиницею мисленнєвого коду людини. Переважна більшість науковців трактують концепт як «квант структурованого знання», який формується у свідомості індивіда на основі перцептивного досвіду, мисленнєвих операцій і мовної діяльності; як своєрідний «пакет» інформації, що репрезентується в одиницях мови та мовлення й формується не лише через індивідуальний досвід, а й у процесі комунікації та засвоєння значень мовних одиниць. У межах термінознавства концепт набуває особливого значення, оскільки виступає основою професійної картини світу та відображає специфіку наукового пізнання певної галузі. Він формується насамперед у процесі професійної діяльності, спирається на наукові знання та характеризується високим рівнем системності, точності й логічної впорядкованості. Його зміст значною мірою позбавлений емоційно-експресивного забарвлення, оскільки головною функцією є точна передача фахової інформації. Важливою ознакою концепту є його багатовимірна структура. Дослідники розглядають концепт як польову модель, що складається з ядра, приядерної зони та периферії. Ядро становить сутність наукового поняття, яка реалізується через словникові дефініції та базові значення слова-вербалізатора. Приядерна зона охоплює поняття, що уточнюють і розкривають зміст концепту через синонімічні, антонімічні та асоціативні зв'язки. Периферія включає образні, символічні, оцінні та фреймові компоненти, які відображають індивідуальні й культурні особливості сприйняття [1; 2].

У межах англійської фахової мови тваринництва одним із центральних концептів виступає концепт ANIMAL (ТВАРИНА), який є базовим для всієї галузевої терміносистеми. Саме він формує основу професійного знання у сфері тваринництва та репрезентує ключовий об'єкт наукового опису й практичної діяльності. У цьому значенні концепт ANIMAL можна вважати «макроконцептом» або «суперконцептом», навколо якого вибудовується значна кількість похідних термінів і професійних понять. Етимологічний аналіз лексеми *animal* свідчить про її походження від латинського *animale* – «жива істота», «те, що має душу», «те, що дихає». Латинські основи *animus* і *anima* пов'язані зі значеннями «душа», «життя», «подих», «дух», що підкреслює первинне уявлення про тварину як живий організм, здатний до руху, дихання та існування. Отже, уже на етимологічному рівні простежується тісний зв'язок між словом

animal і поняттям живого організму. Аналіз фахових лексикографічних джерел дозволяє встановити, що ядро концепту ANIMAL репрезентують такі семантичні ознаки: «живий організм», «багатоклітинний», «не є рослиною», «дихає», «рухається», «має розвинену нервову систему», «розмножується», «потребує їжі та кисню», «використовується людиною з практичною метою». Особливого значення у фаховій мові тваринництва набуває також значення «одиниця обліку худоби», тобто *head of stock*, що відображає економічний та виробничий аспект галузі. Крім того, концепт ANIMAL вербалізується низкою синонімічних термінів: *beast, creature, living being, fauna, organism, stock/livestock* і таке інше. Кожен із них актуалізує окремий аспект поняття. Так, наприклад, *beast* акцентує увагу на великій свійській худобі або стаді; *creature* підкреслює загальне значення живої істоти; *fauna* репрезентує тваринний світ певного середовища; *organism* вказує на біологічний аспект функціонування живої системи; *stock/livestock* відображає поголів'я, домашню худобу. Проте саме термін *animal* залишається найбільш продуктивним і частотним у процесах терміноутворення, реалізуючись у таких словосполученнях, як *animal breeding, animal husbandry, animal feed, animal farm, market animal, store animal, draft animals, teaser animal, animal by-products* тощо. Практичний аналіз функціонування концепту ANIMAL показує, що він є основою не лише для терміноутворення, а й для професійної організації знання. Через нього структуруються такі поняттєві сфери, як селекція, ветеринарія, утримання тварин, кормовиробництво, зоотехнія, репродуктивні технології та аграрна економіка. Наприклад, термін *animal breeding* репрезентує селекційну діяльність, *animal health* – ветеринарний аспект, *animal husbandry* – всю систему утримання, розведення й догляду, *animal transport* – логістику перевезення тварин, а *animal welfare* – етичні та правові аспекти забезпечення добробуту тварин. Більше того, порівняння загально-вживаного та термінологічного значення слова *animal* демонструє суттєві відмінності. У загально-вживаній мові під *animal* зазвичай розуміють ссавця або будь-яку живу істоту, відмінну від людини, рослини чи комахи. У фаховій мові тваринництва це поняття значно ширше: воно охоплює будь-які живі організми тваринного царства, включаючи свійських тварин, риб, комах, молюсків, а в окремих наукових контекстах навіть людину як представника царства *Animalia*. Водночас термін втрачає стилістично марковану периферію, властиву загально-вживаному слову, і набуває чітко визначеного професійного змісту [3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11].

Висновки. Відтак, проведена розвідка засвідчує, що у контексті термінознавства концепт має низку специфічних характеристик. По-перше, він відображає фахове наукове знання, яке було отримане в результаті

дослідницької діяльності та закріплене в науковому дискурсі. По-друге, такий концепт значною мірою позбавлений двозначності, експресивності та емоційної конотації, оскільки точність і однозначність є обов'язковими умовами професійного спілкування. По-третє, він обмежений свідомістю носіїв певної галузі знання, тобто відображає специфічні риси професійного мислення фахівців. По-четверте, концепт ґрунтується на наукових знаннях, що формуються й закріплюються в результаті мисленнєвої діяльності та професійної комунікації представників наукової спільноти. По-п'яте, він є певною мірою регульованим, оскільки створюється, уточнюється та використовується вченими для опису явищ, процесів і об'єктів певної галузі науки.

Отже, концепт ANIMAL у фаховій мові тваринництва виступає не лише центральною термінологічною одиницею, а й когнітивною основою галузевої картини світу. Його структура відображає взаємозв'язок наукового знання, професійного досвіду та мовної репрезентації, що підтверджує важливість концептуального підходу для дослідження сучасних терміноносистем. Саме через аналіз таких базових концептів можна глибше зрозуміти механізми формування фахового знання, закономірності розвитку термінологічних систем і специфіку професійного мислення фахівців певної галузі.

Література:

1. Вискушенко С. А. Концепт ТВАРИНА як центральний концепт англійської фахової мови тваринництва. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2020. Вип. 28, Том 1. С. 29-33.
2. Вискушенко С. А. Специфіка концепту як ментального явища в межах термінознавства та теорії фахових мов. Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики. Чернівці, 2019. Вип. 1 (17). С. 92-97.
3. Academic Dictionary of Agricultural Science / edited by Ajay Kumar Ghosh. Delhi : Isha Books, 2005. 360 p.
4. Academic Dictionary of Biology / text production and proofreading Varun Shastri. India : Isha Books, 2005. 315 p.
5. Advanced Learner's Dictionary of Agriculture / team of experts. Delhi : Anmol Publications Pvt. Ltd, 2000. 266 p.
6. Concepts' Dictionary of Agricultural Sciences / I. C. Gupta, S. K. Gupta. New Delhi : Concept Publishing Company, 1992. 500 p.
7. Dictionary of Agriculture / Peter Collin Publishing Staff, edited by Alan Stephens. Peter Collin Pub Ltd, 1997. 288 p.
8. Dictionary of Agriculture / text production and proofreading H. Bateman, S. Curtis, K. McAdam. London : A & C Publishers Ltd, 2006. 280 p.
9. Online Etymology Dictionary. URL: <http://www.etymonline.com>.
10. Oxford Dictionary of Science / A. Isaacs, J. Daintith, E. A. Martin. Oxford university press, 1999. 858 p.
11. Allaby M. Oxford Dictionary of Zoology. Oxford university press, 2009. 689 p.

References:

1. Vyskushenko S. A. Kontsept TVARYNA yak tsentralnyi kontsept anhliiskoi fakhovoi movy tvarynnytstva [The Concept Animal as the Key One within the English Animal Husbandry Professional Language]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Drohobych, 2020. Vyp. 28, Tom 1. S. 29-33.
2. Vyskushenko S. A. Spetsyfika kontseptu yak mentalnoho yavyscha v mezhakh terminoznavstva ta teorii fakhovykh mov [The Specifics of the Concept as a Mental Phenomenon within Terminology Studies and the Theory of Professional Languages]. Aktualni problemy romano-hermanskoï filolohii ta prykladnoi linhvistyky. Chernivtsi, 2019. Vyp. 1 (17). S. 92-97.
3. Academic Dictionary of Agricultural Science / edited by Ajay Kumar Ghosh. Delhi : Isha Books, 2005. 360 p.
4. Academic Dictionary of Biology / text production and proofreading Varun Shastri. India : Isha Books, 2005. 315 p.
5. Advanced Learner's Dictionary of Agriculture / team of experts. Delhi : Anmol Publications Pvt. Ltd, 2000. 266 p.
6. Concepts' Dictionary of Agricultural Sciences / I. C. Gupta, S. K. Gupta. New Delhi : Concept Publishing Company, 1992. 500 p.
7. Dictionary of Agriculture / Peter Collin Publishing Staff, edited by Alan Stephens. Peter Collin Pub Ltd, 1997. 288 p.
8. Dictionary of Agriculture / text production and proofreading H. Bateman, S. Curtis, K. McAdam. London : A & C Publishers Ltd, 2006. 280 p.
9. Online Etymology Dictionary. URL: <http://www.etymonline.com>.
10. Oxford Dictionary of Science / A. Isaacs, J. Daintith, E. A. Martin. Oxford university press, 1999. 858 p.
11. Allaby M. Oxford Dictionary of Zoology. Oxford university press, 2009. 689 p.

Дата першого надходження статті до видання: 12.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.05.2026